

14. ročník Příběhů bezpráví připomene osmičkové výročí s důrazem na Únor 1948

Ve čtvrtek 1. listopadu se v pražském kině Lucerna uskuteční slavnostní zahájení 14. ročníku projektu *Příběhy bezpráví – Měsíc filmu na školách*. Během večera budou předány Ceny Příběhů bezpráví třem pamětníkům za jejich odvážné postoje a vzdor vůči komunistickému režimu. Téměř 400 zapojených škol si letos bude vybírat z nabídky čtyř filmů, které se tematicky vztahují ke komunistickému státnímu převratu v roce 1948. Školy obdrží také unikátní deskovou výukovou hru *Operace Paměť*, přibližující netradiční formou konkrétní osudy lidí, kteří aktivně vzdorovali komunistickému režimu v Československu.

Za 13 let existence projektu *Příběhy bezpráví – Měsíc filmu na školách*, uspořádaly školy po celé České republice **7 844 projekcí, kterých se zúčastnilo přes 320 000 žáků**. Také v letošním roce se na stovkách českých základních a středních škol během listopadu uskuteční filmové projekce doprovázené besedami s pamětníky, historiky i filmaři s tematikou moderních československých dějin. Žáci a studenti dostanou tentokrát příležitost dozvědět se především, co předcházelo osudovým událostem z února 1948, jaký byl jejich průběh a důsledky pro směřování naší země na dalších čtyřicet let.

K aktuálnosti odkazu událostí, které znamenaly ztrátu demokracie a svobody, říká ředitel vzdělávacího programu Jeden svět na školách ze společnosti Člověk v tísni **Karel Strachota**: *„Mladí lidé by si měli uvědomit, že demokracie není samozřejmá, že je třeba o ni pečovat. Je to důležité zejména v době, kdy je oslabována. A k tomu v České republice dochází. Naše společnost se jakoby vzdává některých prvků demokratického systému. Politika se stává doménou antisystémových populistů, demagogů a xenofobů. Nejen z jejich strany dochází k relativizaci zločinné podstaty předlistopadového režimu. Mnozí politici ve společnosti rozdmýchávají napětí a přitom přizívají různé nejistoty a strachy. Je omezována svoboda masových médií, která by měla nezávisle kontrolovat fungování demokratického zřízení.“*

Unikátní desková hra *Operace Paměť* a nový dokument

Zapojené školy v letošním roce obdrží novou výukovou hru *Operace Paměť*, která vznikla pod hlavičkou projektu *Příběhy bezpráví*. Formou stolní hry přibližuje žákům a studentům konkrétní osudy lidí, kteří se v období let 1945 - 1989 zachovali statečně a postavili se komunistickému režimu v Československu. Zápletka hry spočívá v tom, že všechny soubory s příběhy pamětníků uložené v digitálním historickém archivu napadl počítačový virus *Kremlin Horse* a poškodil databázi. Úkolem hráčů je poskládat jednotlivé příběhy dohromady a pomocí získaných žetonů vytvořit co nejsilnější antivirovou ochranu.

Hra byla vytvořena k příležitosti „*osmičkových výročí*“ a obsahuje **36 karet s portréty a osudy pamětníků**, herní plány, pravidla a žetony. Může se do ní zapojit celá třída. Každý hráč má kartu s jedním příběhem a jeho úkolem je obhájit před ostatními, proč by zrovna tento konkrétní příběh měl zůstat zachován pro budoucí generace a ochráněn před ničivým virem.

Letos si mohou zapojené školy vybírat z **nabídky čtyř filmů**. Tentokrát se tematicky vztahují ke komunistickému státnímu převratu v roce 1948. Nejnovějším z nich je krátký stříhový dokument Karla

Strachoty **Právě se vracím z Hradu**, který bude premiérově uveden během slavnostního zahájení v kině Lucerna. Jde o obrazovou esej sestavenou z archivních filmových záběrů, která přináší svědectví o tom, jak přišli občané Československa na několik desítek let o demokracii, a zároveň nabízí otázku, nakolik je odkaz tehdejších událostí aktuální i dnes. Součástí letošní nabídky je také snímek **Jan Masaryk a třetí republika**. Jde o zkrácenou verzi dvoudílného dokumentu přibližujícího osobnost diplomata a politika Jana Masaryka včetně jeho poválečného politického angažmá. Ve výběru je i dokument **Ztracená duše národa: Ztráta tradice** Olgy Sommerové, který odhaluje na základě osudů dvou perzekuovaných sedláků zločinnost komunistického režimu, či snímek **Případ Dr. Horáková** v režii Jana Mudry, přibližující mimo jiné roli komunistické propagandy při vykonstruovaném procesu s Miladou Horákovou.

Zároveň budou zapojeným školám také dostupné online dva díly seriálu **Stream.cz Slavné dny – Den, kdy vzniklo Československo** a **Den, kdy byla podepsána Mnichovská dohoda**.

Studentské týmy se opět setkají s pamětníky totality

Nový film Karla Strachoty či desková hra *Operace Paměť* nejsou jedinými aktivitami *Příběhů bezpráví*, které v letošním roce reflektují osmičkovou výročí. Událostem roku 1948 je tentokrát věnováno například i téma „*Paměť roku 1948*“ projektu *Z místa, kde žijeme*, do něhož je zapojeno deset týmů ze základních a středních škol. Ty na jaře letošního roku pátraly po tom, jak na přelomové události roku 1948 vzpomínají jejich rodinní příslušníci a další pamětníci z jejich okolí, co se o nich mohou dozvědět z městských kronik nebo dobových regionálních tiskovin, a tyto příběhy následně zaznamenaly. Mladí lidé, kteří se již narodili do svobody a demokracie, se v průběhu pátrání osobně setkali s těmi, kteří většinu života prožili v totalitě. Tématy jednotlivých týmů v letošním roce bylo například znárodnění rodinného podniku Petrof či zmapování průběhu roku 1948 na konkrétní škole.

V rámci osmičkových výročí proběhl také koncem června, v předvečer Dne památky obětí komunistického režimu, **originálně pojatý pietní akt s názvem Den Příběhů bezpráví**. Na Střeleckém ostrově v Praze vypustili desítky studentů na Vltavu **248 plujících lampiónů** se jmény lidí, kteří byli u nás během komunistické totality popraveni z politických důvodů. Na video z akce, které již zhlédlo **přes 115 tisíc lidí**, se můžete podívat [zde](#).

Na **sobotu 17. listopadu** (Den boje za svobodu a demokracii), je pak připraveno na **Jungmannově náměstí v Praze veřejné promítání filmů** z produkce Člověka v tísni a s tematikou moderních československých dějin.

10. ROČNÍK CENY PŘÍBĚHŮ BEZPRÁVÍ

Během slavnostního zahájení **1. listopadu od 19:00 v kině Lucerna** budou oceněni lidé, kteří statečně vzdorovali komunistickému režimu. Ceny předají nedávno propuštěný politický vězeň z Ázerbájdžánu **Rasul Jarafov**, novinářka a moderátorka **Daniela Drtinová** a publicista a spoluautor dokumentárního cyklu *Příběhy 20. století* **Adam Drda**. *Cena Příběhů bezpráví* je výjimečná tím, že osobnosti nominují mladí lidé do 30 let. Laureáty pak vybírá studentská porota. Součástí večera bude také **vystoupení Karolíny Ruppertové s dětským sborem**, který vede.

Letošními laureáty *Ceny Příběhů bezpráví* jsou:

František Rudl (*1946) absolvoval Vysokou školu chemicko-technologickou v Praze. Po vojně byl krátce zaměstnán v Organizaci zahraničního obchodu Inspecta. Své pozice ihned začal využívat k pašování knih z exilových nakladatelství do Československa. Když ale bylo jeho ukrývání knih do krabic s prácím práškem odhaleno, o práci přišel a nakonec se několik let živil jako instruktor v autoškole. V roce 1978 podepsal Chartu 77 a dále ji šířil mezi své známé. V roce 1980 na něj StB vyvíjela stále větší tlak, během krátké doby přišel o práci, byl za nejasných okolností přepaden a perzekuce zasáhla i jeho rodinu. Spolu s rodinou byl nakonec v rámci akce Asanace vystěhován z Československa a zbytek života prožil v Rakousku. Cena bude udělena in memoriam.

Miloš Rejchrt (*1946) vystudoval Evangelickou teologickou fakultu Univerzity Karlovy. Státní souhlas k výkonu duchovního povolání ale ztratil krátce po absolvování, už na podzim 1972. Až do pádu komunistického režimu se živil jako topič parních kotlů. Stal se jedním z prvních signatářů Charty 77 a v letech 1980 – 81 byl také jejím mluvčím. V hledáčku StB se ale ocitl už dříve díky svým vazbám na sledované disidenty. Na své okolí Miloš Rejchrt výrazně působil i skrze hudbu – už od základní školy psal vlastní písně s křesťanskými texty a v dospělosti se stal jednou z hlavních postav folkové hudební skupiny Berani.

Anna Honová (*1926) vystudovala ekonomickou střední školu. Ve svém rodišti, Uherském Brodě, nastoupila do potravinářské firmy Raciola pana Bruštíka. Pan Bruštík byl na začátku února 1950 zatčen, a krátce po něm byla uvězněna i Anna Honová, tehdy ještě Krmencičková. Byla obviněná z opisování a šíření protistátních letáků, které se ve firmě Raciola přibalovaly do zásilek mířících do zahraničí. Dlouhé měsíce strávila ve vyšetřovací vazbě v obávané věznici v Uherském Hradišti a setkala se s nejkrutějšími vyšetřovateli. Celkem strávila ve vězení dva a půl roku, propuštěna byla v červnu 1952. Své politické postoje opět projevila v roce 1968, kdy byla jedním ze zakládajících členů regionální pobočky K 231.

Podrobné informace o projektu **Příběhy bezpráví - Měsíc filmu na školách** naleznete na www.pribehybezpraviv.cz. **Zde** naleznete mapu **zapojených škol**.

Kontakty:

Karel Strachota – ředitel vzdělávacího programu Jeden svět na školách
777 787 930, karel.strachota@jsns.cz

Filip Šebek – mediální koordinátor projektu Příběhy bezpráví
776 160 952, filip.sebek@jedensvet.cz

